

Safari-Boots

Peko SAFARI čevlji »GOBI«
Mehko naravno anilinsko usnje,
grobo poudarjeni šivi,
dvojno prešit naraven krep podplat

BOJAN IN BORIS

POSEBNA IZDAJA

ELAN

MAREC 1982

ŠT. 40. 20 DIN

labod

YUGOSLAV SKI POOL

V TOVARNI OBLAČIL
LABOD NOVO MESTO
SO KREIRALI
IN IZDELALI OBLAČILA
JUGOSLOVANSKE SMUČARSKÉ
REPREZENTANCE ZA SVETOVNO
PRVENSTVO V SCHLADMINGU

Enostavno, Bojan in Boris smo dali naslov knjižici, v kateri so zapisani dogodki s svetovnega prvenstva v Schladmingu, na katerem je slovenski in jugoslovanski šport zabeležil enega svojih največjih uspehov.

Bojan in Boris, Križaj in Strel, Tržič in Škofja Loka, srebrna in bronasta medalja, vseeno je, kaj zapišemo, ve se, komu je zapis namenjen in ponosni smo na oba fanta, na vse naše fante in dekleta, smučarje in smučarke, ki so tako uspešno branili barve majhnega naroda.

Posebna knjižica, ki je pred vami, naj bo le del mozaika našega športnega slavlja, ki smo ga dolžni vsaj na nek način ohraniti zapisanega generacijam, ki prihajajo.

Naši najboljši športni novinarji -- Jože Dekleva, Jože Pogačnik, Mirko Lorenci, Marko Rožman in Franci Pavšer -- so v knjižici Bojan in Boris še enkrat obudili vse kar so že povedali v pisani ali izrečeni besedi iz Schladminga, opisali pa so tudi marsikaj takšnega kar bo še bolj popestrilo vašo predstavo o slavlju »naših« kolajni.

ANTENA — POSEBNA IZDAJA

ST. 10 — MAREC 1982 — CENA
20 DINARJEV

Izdaja CP Pavliša
61001 Ljubljana,
Gradišče 4, p. p. 2084

Direktor in glavni urednik izdajateljskega programa Ludvik Burger.

Uredništvo posebne izdaje: Aleksander Lucu (glavni in odgovorni urednik), Peter Hudobivnik, Egon Kaše, Zoran Humar (teh. urednik), Ivanka Bončina. Telefon uredništva 221-991. Zunanji sodelavci: Jože Dekleva, Jože Pogačnik, Mirko Lorenci, Marko Rožman, Franci Pavšer, Janez Pukšič in Nace Blazič.

Tiska: Tiskarna Ljudske pravice v Ljubljani

Oproščeno prom. davka po priložnem sklepu 421-1-72 od 18. 12. 1973.

bojan križaj

SREBRO — PLAČILO IZGUBLJENIH PRILOŽNOSTI

piše: jože dekleva

Vse od Lake Placida, od tistega četrtega mesta v veleslalomu, vsakemu šampionu najbolj neljube uvrstitve na olimpijskih igrah in na svetovnih prvenstvih, pa od komaj razumljive napake na olimpijskem slalomu, je v našem najboljšem alpskem smučarju Bojanu Križaju rasel načrt. Najprej v jezi, da je imel na olimpijskih igrah tako malo sreče, da je bil tako blizu velikemu uspehu, a je ostal brez vsega, brez vsake kolajne, nato pa s treznim premislekom. Vsi ti načrti, ki so se motali po glavi razočaranega tekmovalca, so se strnili v en sam cilj: svetovno prvenstvo v alpskih disciplinah leta 1982 v Schladmingu.

Karavana svetovnega pokala se je večkrat ustavila v štajerski smučarski prestolnici Schladmingu, zato je Bojan Kržaj natanko vedel, kaj ga čaka na šampionatu, na katerem se mu je ponujala morda zadnja velika priložnost, za tako močno zaželeno kolajno. Tekmovalec, kakršen je Bojan Kržaj, ki je šel skozi ogenj uspehov in neuspehov, pozna sama sebe, zato je v dolgotrajnem kovanju načrtov nekako prišel do ugotovitve, da bo imel v Schladmingu po vsej priliki še največ možnosti v slalomu, disciplini, v kateri je dosegel že prej svoje največje uspehe — zlato kolajno na evropskem mladinskem prvenstvu in dve veliki zmagi na težkem wengenskem slalomu za lovoriko Lauberhorna. To je dozorelo v njem po neki logiki, se utrjevalo v zavesti, čeprav pri tem ni prav nič zanemarjal urjenja v veleslalomu, ki je bil sem in tja tudi njegova prva disciplina.

Seveda je bil Bojan Kržaj nekam potlačen, ko je Boris Strel na schladminškem veleslalomu za naslov svetovnega prvaka osvojil bronasto kolajno. Komu bi bolj pripadala prva kolajna s svetovnih prvenstev in olimpijskih iger v zgodovini našega smučanja kot dolgoletnemu »kapitanu«
ekipe Bojana Kržaju. To je bil tekmovalec, na čigar ramenih je težala vsa teža odgovornosti nastajajoče ekipe, tekmovalec, ki je pravzaradi tega, ker je bil »sam«
in se je »moral«
uvrščati, plačal velik davek, tako da je moral marsikdaj požreti očitke, kako da je neborben in da na progi ne zmore napada...

*Iz fantička, ki »pase kravce«
je zrasel današnji šampion Bojan Kržaj*

A v športu je že tako, da je treba seči v roke boljšemu. In tako je bilo tudi tisto sredo v Schladmingu. Borisa Strela, junaka drugega veleslalomu na svetovnem prvenstvu, ki je tako zaslužen osvojil bronasto kolajno, so nosili na ramah, Bojan Kržaj pa je osamljen stal naslonjen na ciljno ograjo v snežnem štadionu na robu Schladminga in strmel predse v belo strmino, na kateri so bili malo prej odločilni boji za veleslalomski odličja. Smučanje je individualen šport, v katerem pa je pomembna tudi ekipa. To je ob tej priložnosti poudaril Kržaj, ko je dejal, da mu je Borisov uspeh prišel prav, ker ga razbremeni.

Pred pomembnimi tekmami Bojan Kržaj nikoli ni rad veliko govoril, če pa že je, ni objubil uspehov, ampak se je raje izognil napovedovanju, češ da se bo potrudil po svojih najboljših močeh. Kmalu po Strelovem uspehu na svetovnem prvenstvu, ko se je bližal zadnji dan šampionata in z njim odločilni boji v slalomu, pa je Kržaj kar naravnost povedal, kaj si želi v nedeljo, kaj pričakuje od tega zanj tako pomembnega slaloma.

Že dva dni pred slalomsko tekmo je bilo kazno, da v Kržaju raste tolikšna želja po uspehih, da je moral na glas spregovoriti o svojih načrtih. Iz njega je moralo to, kar tekmovalec običajno skriva, vse tisto, čemur ponavadi po uspehu reče: »Na to sem potihem računal.«

Smučarske abecede se je Bojan začel učiti, ko je njegov oče Peter Kržaj komaj odložil tekmovalne smuči, s katerimi si je pridobil naslov državnega prvaka v slalomu

Največji sovjetski športni časopis »SOVJETSKI SPORT«
je svetovnemu prvenstvu v Schladmingu posvetil malo prostora. Poročila je jemal od državne agencije »TASS«. Ob Kržajevem uspehu je zapisal: »Zmagal je najboljši smučar sveta Stenmark. V odsotnosti bratov Mahre, ki sta padla, je Kržaj zaslužen osvojil drugo mesto.«

adidas

Leto 1975, Wengen — Bojan prvič na strmimi najzahtevnejšega slaloma — s številko 65 na startu se je prebil na 12. mesto in dokazal, da iz njega raste tekmovalec velikega kova

Toda Bojan Križaj pred odlično slalomsko tekmo svetovnega prvenstva 1982 ni nič »potihem računal«. Razločno je povedal: «V nedeljo bom šel na zmago. Če me sreča ne bo čisto zapustila, bom osvojil kolajno.»

To so bile besede, ki jih je poslušalec sprejel lahko samo z velikim spoštovanjem do tekmovalca. Ze zato je potreben pogum, da napoveš boj za kolajno. Bojan Križaj je počasi govoril, da si je poročevalec s svetovnega prvenstva lahko zares natančno zapisal vsako besedo: »Ze na svetovno prvenstvo v Garmisch sem prišel z veliko željo. Ta želja ni bila brez temeljev. Zavedal sem se, da sem v slalomu močan. A kaj sem dobil v Garmischu? Pa olimpijske igre v Lake Placidu. Kdo je imel manj sreče kot jaz? Schladming je morda moja zadnja zares velika priložnost. Zato moram imeti v mislih samo zmago. Le boj na vse lahko prinese eno izmed kolajn. Če še tokrat ne bom imel sreče, bom najbrž končal svojo kariero brez kolajne.« Tako je govoril Križaj in tu in tam s kimanjem pritrjeval samemu sebi.

Tako visokoletečih načrtov pa ni imel samo naš reprezentant. Bolj ko se je bližal dan slalomске odločitve, več je bilo v javnosti pogumnih izjav, želja po kolajnah. Če bi se naj uresničile vse, bi morali funkcionarji Mednarodne smučarske zveze prinesiti v Schladming vrhan kovček kolajn samo za slalom, pa še bi jih zmanjkalo. Toda najboljšim slalomistom na svetu so bile namenjene samo tri.

Ameriški agenciji »UPI« (United Press International) in »AP« (Associated Press) sta podobno ocenili nastop Jugoslavije. »Na smučarskem nebu se je pojavila nova veselisa — Jugoslavija. Križaj in Sirel sta bila sicer vedno med najboljšimi, toda nihče ni pričakoval, da bosta zabeležila tudi na svetovnem prvenstvu. Sta najboljša predstavnikta jugoslovanske smučarske šole. Toda za njima prihajajo novi — Franko, Cerkovnik, itd. Križaj je bil zadnji dan prvenstva junak, čeprav ni osvojil zlate kolajne. Za njegove rojake je bila srebrna kolajna vredna toliko kot zlata.«

maratonic
za aktivno
življenje

Ze kdaj pred začetkom bojev za naslove svetovnih prvakov v Schladmingu je pronicljivi ameriški reprezentant Phil Mahre, ki oznanja, da je slalom postal v zadnjem času zlasti »miselno tekmovalje«, napovedal, da bo boj za naslov v slalomu veliko trši kot v veleslalomu, češ da je krog slalomskih favoritov mnogo širši. Temu mnenju ni bilo težko prilegniti. Domala vsa elitna skupina prvega jakostnega razreda, povrhu pa še kak obupanec iz »spodnjega doma«, je računala na uspeh.

Ranjeni ponos zmag vajenega Šveda Ingemarla Stanmarka, ki je zatrdno upal na zlato kolajno že v veleslalomu, je bil več kot nevaren. Obetal je, da bo švedski šampion, olimpijski prvak iz Lak Placida in svetovni prvak iz Garmischa poskusil prav vse, da se bo dokopal do zlata vsaj zadnji dan svetovnega prvenstva v Schladmingu. Nihče ni dvomil v to, da bo šel Stanmark do konca. Le to je bilo dovolj za domnevo, da bo slalomski boj za naslov svetovnega prvaka 1982 enkratna predstava.

Pa Phil Mahre. Po nuspuhu v veleslalomu, disciplini, ki jo ta ameriški reprezentant tako ceni, je bil kot ranjen lev, ki je najbolj nevaren. Zanj je bilo po veleslalomskem dnevu na svetovnem prvenstvu pomembno samo še eno: zmaga v slalomu. Le to bi bila resnična revanša za veleslalomski neuspeh. Tudi Steve Mahre je sodil med najožje favorite slalomске preizkušnje. Še posebej, ker mu je neprica-kovana veleslalomska zmaga dala krila, s katerimi bi utegnli priti hitreje do cilja kot vsi ugledni nasprotniki, ki so si ostrili kopja za boj med slalomskimi vratci.

Kranjska gora 1978 — veleslalom: prvi Stanmark, drugi Luscher, tretji Križaj — velika šampiona sta si napovedala veliki tihi in športni dvoboj

Italijanski tisk je z mastnimi črkami napovedoval, da utegne Paulo de Chiesa ali pa morebiti še celo kak drug Italijan poskrbeti, da bo imela ekipa »azzurrov«, kot že tolikokrat na svetovnih prvenstvih in olimpijskih igrah, tudi v Schladmingu veliko besedo. Kdo bi mogel temu oporekati, saj je De Chiesa prišel na svetovno prvenstvo s samimi izvrstnimi slalomskimi uvrstitvami, med zadnjimi pripravami za Schladming pa so prav temu tekmovalcu italijanski strokovnjaki posvečali vso pozornost.

Veliki slalomist iz Liechtensteina Paul Frommelt, nevaren na vsaki tekmi, na preizkušnjah najvišje ravni pa še toliko bolj, saj doslej ni nikoli odpovedal skoraj na nobeni tekmi, na kateri so delili kolajne.

Taki in še drugi tekmovalci so nestrno pričakovali obračun med vratnicami na zadnji strmini smuka v Schladmingu, ki so ga že tedaj, ko so ga ob prvem svetovnem pokalu v tem kraju predstavili svetu, imenovali Stajerski panter.

In tem nasprotniku, ki slovi vsak po svoje, se je nameraval postaviti po robu Bojan Kržaj.

Tekma zadnjega dne šampionata v Schladmingu pa je nazadnje postala čisti švedsko-jugoslovanski dvoboj, dvoboj med Ingemarjem Stenmarkom in Bojanom Kržajem, ki je imel že pred tem toliko inčič in zanimivih razpletov, da je Kržaj že zdavnaj pred svetovnim prvenstvom v Schladmingu zaslovel kot eden redkih tekmovalcev, ki je sposoben potisniti velikega Šveda z njegovega kraljevega prestola.

Maddona di Campiglio 1979 — obračun v slalomu je dobil Stenmark. Bojan takoj za njim drugi

Pleterina

Tovarna trikotažnih izdelkov LJUBLJANA
Zaloška 14

Proizvajalci tekstilne športne opreme po licenci »ADIDAS«.
Proizvajalci smučarskega perila, puljev ter vseh vrst športnih majic za smučanje.

Se priporočamo!

Bojan Križaj se je tiste dni, ki so ga ločili od slalomске odličnosti, zagrizel, kakor se je le mogel. Čeprav v težkih vremenskih razmerah, kakršne so bile v Schladmingu zaradi obilice novega snega, ni bilo preprosto vaditi, naša reprezentanca ni vrgla puške v koruzo. Vodstvo ekipe s trenerjem Filipom Gartnerjem je storilo vse, da so imeli reprezentantje vsak dan pripravljene steze, na katerih so lahko vadili. Spet se je izkazal neumorni Filip Gartner, ki mu ni odveč prijati za vsako delo, da je le trening nemoten. Vednar pa zgolj poštvalnost ne zaleže veliko, kadar je zadrega zaradi treningov. Potrebna je tudi zvrhana mera iznajdljivosti; trener se mora tudi obrniti in znati, kadar čas neusmiljeno teče, tekma pa se naglo približuje. Spet je imel Filip Gartner srečno roko, da je za svoje fante vselej našel primeren teren, da so se lahko zapodili med vrata in se pripravljali na nedeljski slalom.

Bojan Križaj je vsako proggo, ki jo je trener s svojim pomočnikom Danilom Vodovnikom postavil za vadbo, vzel resno, vselej do skrajnih možnosti, zmeraj kar se da tesno ob kolih. Kdor je videl ta trening od blizu se je lahko prepričal, da se Bojan od dne do dne dviga v formi. Bojan Križaj je bil zadovoljen, s njim vred pa tudi trener Filip Garner. Oba sta vedela, da delata po svojih najboljših močeh in da si zastran vadbe tudi v primeru morebitnega neuspeha ne bosta mogla ničesar očitati.

Dnevi so minevali v resnem delu, našemu najboljšemu tekmovalcu, ki ga je čakala težka naloga, pa je rastle zaupanje vase. To je bilo kot naročeno, kakaj sezona se je zanj prav v slalomu, od katerega je to sezono največ pričakoval, začela razmeroma

Veliki dogodek med naporenimi tekmovalci — Bojan se je poročil z Barbaro — ob športni poti še vloga očeta in moza

adidas

slabo. Po decembrskih uvrstitvah so Križaja mnogi že odpisali, češ da tokrat ne bo med izbrano družbo, ki naj bi na svetovnem prvenstvu v Schladmingu krojila vrh. Bojan pa je samo močal.

Prvikrat se je izkazalo, da tudi zanj vendarle prihajajo boljši slalomski časi na tekmi v Kitzbuhlu, kjer je slednjič le dobil dober občutek, da si med vraticami lahko privoščiti to, kar si je lahko prejšnjo sezono. To še ni bil tisti občutek, ki dovoljuje tekmovalcu, da lahko tvega prav vse, vendar je bil že temelj, na katerem je začel graditi ta izkušeni slalomist, ki je sposoben zmagovalnih serij, ki pa jih ni mogel uprizarjati zgolj zaradi dejstva, da pripada garanciji tekmovalcev, ki se morajo boriti s superšampionom Stenmarkovega kova. V vseh teh neizprosnih bojih, ki trajajo na slalomskih progah že leta, si je Križaj pridobil poseben čut, da lahko oceni svoje sposobnosti. Tako je začutil v Kitzbuhlu, da se mu je naposled le začelo odpirati. Lahko se je oddahnil in z zaupanjem zrl naprej proti Schladmingu in svetovnemu prvenstvu, ki se je vse hitreje približevalo.

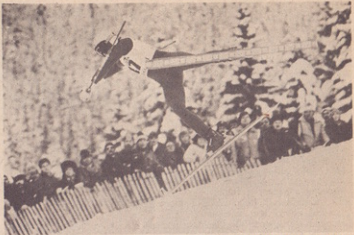
Še korak naprej je bil nato wengenski slalom, kjer se je Križaj že spet znašel v svoji stari družbi — med peterico najboljših. Vendar pa tudi v Wengnu Križaj še vedno ni bil tisti stari tekmovalec, ki je dvakrat zapored navidez povsem zlahka postal

Jugoslovanaki smučarji so bili v središču pozornosti tudi številnih poročil svetovnih agencij. Angleški »REUTER« je iz Schladminga poročal: »Stenmark in Križaj sta rešila prvenstvo. Stenmark zaradi tega, ker je opravičil vlogo prvega favorita, in Križaj, ki je pripravil številnim Jugoslovanom nepopisno veselje. Jugoslovanaka asa Križaj in Streil sta v Schladmingu demonstrirala jugoslovanško šolo smučanja, ki je očitno zelo uspešna. Dve kolajni in tako hudi konkurenci sta vsekakor podvig, ob katerem bi se morali zamisliti, kajti čez dve leti bodo Križaj, Streil in tovaršili tekmovali na domačih tleh...«

Wengen 1980 — Bojanovo slalomsko zmago — slavje na ramenih Stenmarka in Frommelta

Kitzbühel 1981 — v lovu za točke svetovnega pokala je Bojan peljal tudi enega najtežjih smukov — padec in posledice padca

šampion te proge. Tu v Wengnu Križaj še vedno ni mogel odpreti vseh svojih registrov, pokazati vseh svojih sposobnosti, s katerimi je prej dvakrat potokel vso svetovno slalomsko elito in postal v več kot petdesetletni tekmovalni zgodovini Wengna eden izmed najuspešnejših tekmovalcev, ki so kdaj štartali v tem slovitem švicarskem zimskšportnem središču z eno najslovnějšíh tradicij, če ne sploh najslovnější v celotnem smučarskem svetu.

Sam se je na cilju letošnjega wengenskega slaloma že zadovoljno nasmihal. Vedel je, da je kriza v glavnem mimo in da se mu odslej obetajo boljši časi. Bil pa je tudi skrajni čas, zakaj wengenski slalom je bila zadnja preizkušnja cveta svetovnega alpskega smučanja pred randevujem na svetovnem prvenstvu v Schladmingu. Križaj je bil zadovoljen, a vendar tudi kritičen do sebe. Ko je analiziral wengensko tekmo, je zlahka ugotovil, da je bil pravzaprav že blizu tretjemu zaporednemu popolnemu uspehu na tem značilnem slalomišču, ki se ga zaradi zapletenosti boje tako traserji kot tekmovalci, saj obojim ne dovoljuje nobene napake.

«Tekmo sem izgubil, ker nisem znal uporabiti svojega najmočnejšega orožja.» je dejal Križaj. «Zmago sem napravil, ker se na strmini, tam, kjer sem namočnejši, nisem odločil za popoln napad.» je kritično priznal Bojan Križaj. Vendar to ni bil nikarkršen obup, to je bila samo trezna ugotovitev, ki je izvirala iz poznavanja samega sebe in svojih nasprotnikov. Predvsem pa je bila ta ugotovitev velika spodbuda za prihodnje dni vadbe in za odločilni spopad na slalomski strmini nad Schladmingom.

adidas

WENGEN 1981 — Po sanjski vožnji v drugem teku spet na zmagovalni stopnički, Stenmark spet drugi, Girardelli tretji

SMUČARSKA ŠOLA BOJANA KRIŽAJA

KNJIGA JE NAPRODAJ
V VSEH
KNJIGARNAH

Wengenska ugotovitev je bila napotek za vadbo — še bolj natanko ob kolih; sedaj je naposled forma tu, tako da je možno tvegati do maksimuma.

Nadaljnji izvrstni tekmovalni test je bil kombinacijski slalom, v katerem je Križaj nastopil na svetovnem prvenstvu v Schladmingu. Izkazalo se je, da sodelovanje v kombinacijskem tekmovanju sploh ni bilo nobeno razmetavanje moči, kakor bi se zdelo na prvi pogled in kakor so tudi menili nekateri strokovnjaki. To je bila poteza, ki se je Križaju še kako obrestovala. Kombinacijski slalom in eksperiment popolnega tveganja na njem, je dal Križaju odgovor na vprašanje, česa je bil tedaj sposoben. In odgovor je bil — tudi kolajne. Razplet tega slaloma s Križajevo diskvalifikacijo je bil nemara za poznejše dogodke njemu še najbolj ustrežen. Sedaj se je lahko zares docela osredotočil samo na slalom, ki je bil na sporedu zadnji dan šampionata v Schladmingu, popolnoma osredotočil na tisto tekmo, zaradi katere je pravzparav prišel na svetovno prvenstvo in na katero je mislil vse od tistega nesrečnega slaloma na olimpijskih igrah v Lake Placidu.

Tako je naš reprezentant Bojan Križaj dočakal nedeljski dan, ki bo njemu samemu, tisočem, ki so mu prisostvovali ob strmem slalomišču, pa tudi milijonom, ki so ga spremljali ob televizijskih zaslonih, ostal v neizbrisnem spominu. To je bila najlepša nedelja našega smučanja, čudovit dan, ko je naš tekmovalec prvič postal svetovni podprvak, švedsko-jugoslovanski dvoboj pa bo postal legenda svetovnega alpskega smučanja. Največja slalomista nekega obdobja, ki mu kar lahko že re-

Odhod na Olimpijske igre v Lake Placidu (na sliki skupaj z Miranom Gašperšičem), od koder se je Bojan vrnil razočaran in z mislimi na Schladming

«Biondissimo», kakor v Italiji popularno imenujejo Križaja, tokrat ni imel smole kot na nekaterih velikih tekmovaljih. V slogu resničnega velemojstra je stopil takoj za Stenmarkom na zmagovalni oder. Nič čudnega, da je bilo 6.000 Jugoslovanov navdušenih.»

čemo Stenmarkovo, sta demonstrirala vsak svoj do potankosti izdelan slog. Tudi pomembnost tekme, spriču kateré so mnogi izgubljali in izgubili živce, še taki tekmovalci, za katere ni nihče dvomil, da imajo jeklene, več kot stomilijonski mednarodni avditorij, vse to, kar dela tekmo na najvišji mednarodni ravni še tolikanj težjo, jima ni preprečilo, da ne bi bila sposobna pokazati, kaj je boj med vratcami do zadnjega atoma moči. Bila sta sposobna odmisliiti vse, kar bi ju lahko obteževalo pri tej svetovni slalomski predstavi. Nasprotnika, Stenmark in Križaj, sta bila kakor velika igralca, ki na odru oživita svoji vlogi in ustvarjalnem umetniškem zanosu. Sport resda ni umetnost, toda takšna vrhunskost, kot sta jo v Schladmingu pokazala udeležena dvoboja za zlato slalomsko kolajno, je vendarle ustvarjalnost, če zaradi drugega ne, že zaradi svoje neponovljivosti.

Ko je Bojanu Križaju že visela okoli vratu srebrna kolajna svetovnega vicešampiona, je med drugim poudaril, da je to zanj veliko zadoščenje in plačilo za trud in za vse, kar je moral prestati in čemur se je moral odpovedati, da je s petindvajsetimi leti slednjič stopil na veliki oder, kjer so ga počastili z drugim največjim priznanjem, častjo, ki so jo deležni samo najboljši med najboljšimi.

Pot do te časti, do srebrne kolajne na svetovnem prvenstvu pa ni bila ne kratka ne lahka. Tekmovalne abecede se je Bojan Križaj začel učiti, ko je njegov oče Peter Križaj komaj odložil tekmovalne smuči, s katerimi si je priboril naslov državnega prvaka v slalomu, naslov, ki se jih je privadil osvajati tudi sin, saj jih ima v svoji zakladnici že šest.

V družinskem krogu — žena Barbara s sinom Boštjanom in Bojan s hčerko Andrejko

Po prvih začetkih se je Bojan Križaj kalil na tekmovalnih doma in v tujini. Skusil je slast zmag in grenkobo porazov. Doiga je bila ta šola alpskega tekmovalca. Tu se mu je nasmehnila sreča, tam mu je obrnila hrbet. Vse pogosteje pa je bilo slišati ime mladega tekmovalca Bojana Križaja, ki da se ne boji še tako zahrbitne poleđenele strmine.

Zdelo se je naravno, da je ta mladi fant dobil mesto v reprezentanci, ki je polovala iz enega zimsko-sportnega središča v drugega in se udeleževala tekem za svetovni pokal. Prve dni leta 1975 je slavil osemnajstrojni dan, že čez nekaj dni pa se je srečal z wengenskim slalomom, na katerem se je čez leta tako uveljavil, da ga je slavil ves smučarski svet. Komaj osemnajst let je bil star, ko se je prvič zazrl v strmino wengenskega slalomišča, ki že toliko let piše zgodovino svetovnega alpskega smučanja.

Za mladega reprezentanta je bilo prvo srečanje z Wengnom veliko doživetje. Tedaj se je pomalec že začel zavediti, da se približuje njegov čas.

Na večer pred tekmo je trener Tone Vogrinc prinesel v hotel štartne številke. To je zmeraj dogodek, na katerega tekmovalci težko čakajo, saj je uspeh tako odvisen prav od štartne številke. Vendar pa je mladega Tržičana tisti večer kaj malo zanimalo, katero številko mu je prinesel trener. Vedel je vnaprej, da je visoka, kakor so bile tedaj še visoke njegove točke FIS. Molče je stisnil številko 65 v pest in odšel k počitku.

Tudi drugim ni stekla beseda. Trener reprezentance, ki je natanko poznal wengensko slalomišče z vsemi njegovimi pastmi, saj ga je dodobra kot reprezentant preskusil tudi sam, ni veliko govoril: »Jutrišnji štart bo dobra izkušnja za mladega tekmovalca, ki se bo kmalu začel prebijati med najboljše. Tone Vogrinc, tedaj še trener brez pomočnikov, a z veliko volje, je od vsega začetka imel zaupanje v mladega plavalovega tekmovalca iz Tržiča. Tudi to zaupanje je veliko prispevalo k temu, da mu je lahko februarja po končanem slalomskem boju v Schladmingu kot direktor reprezentance čestital k srebrni kolajni.

Tedaj, na začetku poti k svetovnemu vrhu, pa je bilo ime Bojan Križaj še popolnoma neznano. Privrati je napovedovalec izrekel to ime, ki je nato leta donelo iz vseh zvočnikov na velikih mednarodnih tekmovalnih, dopolndne leta 1975 v Wengnu, ko je Križaj dosegel dober vmesni čas, s katerim je razbil monotonijo tekme, saj je bilo videti, da je na prvi progi že zdavnaj vse odločeno in da gledalci zaman čakajo na presenečenja.

Sport

Eden izmed najuglednejših športnih dnevnikov na svetu — zürichški «SPORT» je ob Križajevem uspehu zapisal: «Piavolovi »tehnik«, ki mu je Boris Strel grozil, da ga potlane v ozadje, je postal zasluženo nagrado. Tudi zato, ker je jugoslovansko ekipo »vitekel« pri njenem rojevanju... Križaj, eden izmed redkih smučarjev, ki bi s svojo tehniko lahko bil resnični amučiarski maneken, je v Schladmingu pokazal, da mu na ne bolj položnih terenih manjka neka temperamenta. Do popolne življave pa prihaja na strmih terenih, kar je tudi dokazal z dvema zaporednima zmagama v Wengnu,» je zapisal prvi švicarski amučiarski novinaraki strokovnjak Peter Frei, nekoč najboljši švicarski slalomist in veleslalomist, ki je med drugim zmagal tudi v Kranjski gori.

Čeprav Križaj s štartno številko 65 ni imel prav nobenega upanja, se je s pogumom lotil že načete proge, kar se mu je na cilju lepo obrestovalo — dosegel je šestnajsti čas. Tako je na tekmi za svetovni pokal, na preizkušnji visoke ravni Bojan Križaj prvi opozoril nase. Pred njim so bili samo tekmovalci svetovnega slovesa, nekatera znana imena pa tudi za njim.

Mladi jugoslovanski tekmovalec pa ni odrekal tudi na drugi progi. Tako je dokazal, da čas s prve ni bil samo trenutni preblisk in sreča fanta, ki se je opogumil staviti vse na eno kocko. Na drugi progi je Križaj celo še lepo popravil svojo uvrstitev in se povzpел na dvanajsto mesto. Tako je poznejši slalomski as prvič potikal na vrata ekskluzivnega kluba deseteterice, ki tako mika vsakega tekmovalca.

Bojan se tedaj kar ni mogel načuditi, da je s tako visoko štartno številko dosegel 12. mesto. Kakor da ne more verjeti, če je res, je znova in znova jemal v roke rezultate, kjer je bilo črno na belem, da je pred njegovim imenom številka 12, za njegovim pa tudi še velika imena svetovnega alpskega smučanja, nekaj članov prve jakostne skupine, ki jih je Križaj prvič premagal.

Tisto nedeljo v Wengnu se je pravzaprav začelo novo obdobje našega alpskega smučanja. Dvanajsto mesto je bilo signal, da se je mogoče tudi iz ozadja boriti za vidnejše rezultate, samo, da je dovolj volje in pripravljenosti. Skoraj ni bilo več čutili tistega ozračja manjvrednosti, ki si letiko časa hromilo naše alpsko smučanje, da je toliko in opomoglo in tavalo v brezinnosti. Bojan Križaj je za obupno štartno številko dokazal, da tudi v tem slavnjenem alpskem smučanju ni nič svetega, le lotiti se ga je potrebno z zvrhano mero poguma.

Kmalu po lauberhornski tekmi v Wengnu je sledilo mladinsko evropsko prvenstvo v alpskih disciplinah. Mladi upi alpskega smučanja iz evropskih držav so se leta 1975 zbrali v Mayerhofnu v Avstriji, ta za naše alpsko smučanje tedaj izredno pomembna tekma pa je bila po svoje spet prelomnica. Tone Vogrinec se je zavedal, da je za dobro uvrstitev potreben talentiran tekmovalec, obenem pa tudi, da še tako dober tekmovalec ne more pokazati vseh svojih sposobnosti, če ni za njim brezhibno organizirane ekipe, na katero se reprezentant v najtežjih trenutkih lahko zanese. Zato je trener zastavil vse svoje moči, da je za evropsko mladinsko prvenstvo v Avstriji správil skupaj pravo ekipo. Na pomoč so priskočili klubski trenerji, ki so bili v veliko oporo zveznemu trenerju.

Posnetki s priprav za letošnje sezono na ledeniku Val Senalesa

Prvič je jugoslovanska reprezentanca prišla na mednarodno tekmovanje dobro organizirana, kar je prav gotovo tudi veliko prispevalo h končnemu uspehu in zlati kolajni Bojana Križaja, ki je tako osvojil sploh prvo kolajno v našem smučanju.

V veleslalomu je bil Križaj kar daleč od kolajne. Šele s sedemnajstega mesta je lahko gledal, kako je ponosno sprejemal kolajno Andreas Wenzel, poznejši zmagovalec svetovnega pokala, srebrno pa je dobil Avstrijec Leonhard Stock, ki je bil drugi tudi v smuku, disciplini, v kateri je nato na olimpijskih igrah v Lake Placidu postal tudi olimpijski prvak.

Tako je Križaju ostala samo še ena priložnost — slalom. To je znal mojstrsko izkoristiti in zlata kolajna je bila njegova.

Zmaga na mladinskem evropskem prvenstvu je dala mlademu tekmovalcu krila, saj je dobro vedel, da so vsi, ki so se na mladinskih šampionath ovenčali z zlatom, kaj hitro prebili med najboljši tudi v brutalni konkurenci svetovnega pokala. Najboljši dokaz za to je bil Ingemar Stenmark, ki je leto pred tem postal mladinski evropski prvak v veleslalomu. Že kar obenem pa tudi veliko ime na prireditvah svetovnega pokala.

Naslednja sezona po uspehu Bojana Križaja na mladinskem evropskem prvenstvu je bila olimpijska. Križaj je imel seveda že zanesljivo mesto v reprezentanci, saj si je še pred odhodom v Innsbruck nabral nekaj lepih mednarodnih uspehov.

Prav zaradi teh uspehov se je nekaterim zavrtelo v glavah. Mnogi so pričakovali, da bo mladi tekmovalec, ki je bil resda v očitnem vzponu, kar padel med najboljše. Nekateri so se že toliko opogumili, da so sanjali kar o kolajnah. Toda mednarodna tekma je eno, olimpijske igre pa drugo. Križaj je resda prišel na svoje prve olimpijske igre poln želja, zaradi nekaterih, ki niso znali trezno presojati možnosti, še preveč poln želja, tako da ni imel pravega notranjega miru, ki je potreben za velik dosežek. Vrh tega pa ni imel dovolj tekmovalnih izkušenj. Še Stenmark, ki je prišel v Innsbruck kot eden poglavitnih favoritov v obeh tehničnih disciplinah, ni zmoget te vlog in teže boja v znamenju peterih olimpijskih krogov, tako da je kmaj še osvojil bronzasto kolajno v veleslalomu.

Zaradi velikih pričakovanj je bil Križaj na svojih prvih olimpijskih igrah razočaran. Začelo se je tisto, kar ga je nato zasledovalo vse do letošnjega svetovnega prvenstva v Schladmingu. Na svetovnih prvenstvih in olimpijskih igrah se ni mogel prebiti do tolikanj željenega uspeha, vmes pa je bila tudi prava smola. Morda Križaj ni niti veliko prikoval

Seveda so o svetovnem prvenstvu največ pisali avstrijski časopisi. »Kleine Zeitung« iz Celovca, »Arbeiter Zeitung«, »Die Presse«, »Volkszeitung«, »Tagespost«, »Neue Zeit« in drugi dnevnik so bili predvsem navdušeni nad številnimi gledalci, ki so po manjši večini na »bohem štadionu« v Schladmingu izlazili vzdruže, kakršnega na smučarskih terenih doslej ni bilo. »Jugoslovanski smučarski fanatiki so ustvarili nogometno vzdruže, ki je očitno ustrezalo Križaju, Cerkovniku in tovaršem. Če bi Križaj smučal bolj napadalno, bi vsakakor pripravil največje presenečenje prvenstva. Toda tudi srebro je izjem uspeh,« je napisal komentator graškega »Neue Zeita«.

Med najlepša in najbolj dragocena priznanja Bojana Šteje svoje srečanje s tovarišem Titom

od olimpijskega veleslaloma, ki ga je končal na osemnajstem mestu. Če ne bi imel na štartu nezgode s palico, pa bi bil zanesljivo še za kako mesto boljši. Prav gotovo pa je računal na večji uspeh v slalomu, v katerem je bil tedaj precej močnejši, kakor je bil doslej nasploh v vsej svoji tekmovalni karieri, čeprav je dosegal odlične uvrstitve tudi v veleslalomu, v svetovnem pokalu pa v veleslalomski razvrstitvi celo kolajno.

Razplet olimpijskega slaloma v Innsbrucku je res pokazal, da je bila to tekma priložnosti, vendar je bilo za uspeh potrebno tudi nekoliko športne sreče. Kako se v smučanju zgodi tolikokrat, novozapadli sneg med udeleženci slaloma ni izbiral zrtev. Številni tekmovalci so zadnji dan alpskega dela olimpijskega tekmovanja stali ob progi vsi beli od snega in preklinjali vreme in srečo. Med njimi je bil tudi Bojan Križaj, ki je končal svoj olimpijski slalom pri petnajstih vratih, mehka steza pa ni prizanesta tudi Ingemarju Stenmarku.

Križaj je v Innsbrucku odkrito povedal, da je olimpijski slalom ponujal velike možnosti, zato te tekme dolgo ni mogel pozabiti, ali pa je sploh nikoli ni. Kakorkoli že, prav gotovo je v njem pustila sled, tako da so neuspehi v bojih za kolajne zanj postali že prava mora, ki se jo je znebil šele sedaj v Schladmingu.

Z olimpijskimi igrami in svetovnimi prvenstvi je že tako, da niso na sporedu vsako leto, zato je potrebno na »popravnih izpitih« čakati. Tako je tudi Bojan Križaj nestrno pričakoval naslednji veliki

tekmovalni dogodek v svojem življenju — svetovno prvenstvo v alpskih disciplinah leta 1978 v bavarskem zimsko-sportnem središču Garmischu.

Ko je pripravil prtljago za to veliko tekmovanje, ki pa ni bilo prvo te vrste v njegovi karieri, saj se je kot fantič udeležil že svetovnega prvenstva v St. Moritzu, kjer je popolnoma zadovolji, saj se je v slalomu uvrstil na 13. mesto, v veleslalomu pa je ostal brez uvrstitve, ker je že na štartu ostal brez ene palice, zato v nadaljevanju ni bil kos zahtevni progi, je bil Bojan Križaj že po vsem smučarskem svetu znan tekmovalec, član prve jakostne skupine v obeh tehničnih disciplinah. Se pravi, da je imel za seboj tudi že vidne uvrstitve na mednarodnih tekmovanjih, saj brez njih ne bi bil dobil članstva med petnajsterico v slalomu in veleslalomu.

Na drugo svetovno prvenstvo v svoji karieri je prišel naš najboljši tekmovalec že v družbi tistih, med katerimi je bilo iskati favorite. O Križaju strokovnjaki niso več govorili kot tekmovalcu, ki utegne presenetiti, temveč kot o udeležencu šampionata, ki ima možnosti za eno izmed kolajn.

Vendar pa je Bojan odrekol že na prvi veleslalomski stezi, na kateri si je nabral več kot štiri sekunde zaostanka za vodilnim Ingemarjem Stenmarkom in se uvrstil na 29. mesto. To je bil nedvomno težak udarec, saj se je zavedal, da se s tega položaja ne more s še takim sanjskim tekom prebiti med vodilne. Preostalo mu ni drugega kot obupen poskus, da vsaj na drugi progi popravi vtis. Tvegal je do maksimuma, kar pa je bilo že vnaprej obsojeno na neuspeh.

Razočaranje je bilo velikansko, tolikšno, da se našemu najboljšemu zastopniku tudi v slalomu ni obetalo kaj prida. V vrvežu svetovnega prvenstva in pomanjkanju možnosti za vadbo v slabem vremenu, ki je pestil prireditelje v Garmischu, se je Križaj znašel še v dodatni zadregi. Kot da se je že zaklelo proti jugoslovanskemu reprezentantu. Izgubil je še zadnjo priložnost na tem šampionatu. Njegov slalom pred številnim občinstvom je trajal vsega nekaj sekund. Že drugič v nekaj dneh je ostal povsem praznih rok. Ko je bil kmalu po napaki na cilju, še ni prišel k sebi. Ni se še zavedal, da se je spet za dve leti podajšalo veliko pričakovanje. Križaj je brez besed strel v strmino pred seboj, čez nekaj časa pa po tihem dejal: »Bilo je težko. Preteško.«

Ni povedal natanko, kaj je bilo preteško. Steza ali psihična obremenitev, ki jo je moral nositi ves čas v Garmischu, kamor je prišel kot eden izmed favoritov. Vsekakor je bila ta teža velika in je strla sicer že formiranega tekmovalca, ki je imel tudi dovolj med-

Decembra v Cortini d'Ampezzo je že rasla temperatura pred svetovnim prvenstvom, še posebej po blesteči Streljovi zmagi v veleslalomu, ki jo je bil Bojan tudi silno vesel

 toper

narodnih izkušenj z najtežjih prog na svetu. Morda pa so bile tudi zahteve po uspehu izražene preglasno in niso upoštevale stvarnih možnosti, zlasti pa dejstva, da je bil Križaj tedaj vendarle pravzaprav še sam v ekipi, da je vse ležalo na njegovih ramah. Neuspeh na svetovnem prvenstvu v Garmischu je bila nadvse boleča izkušnja, obnemam pa tudi pouk, da za uspehe na največjih svetovnih tekmovalnih ni dovolj samo brezhiben trening, toliko in toliko presmučanih vrat, marveč tudi popolna duševna pripravljenost, ki je na tekmah tega ranga morda celo še v ospredju.

Vse to je Križaj lahko v sebi premleval dve leti, kolikor ga je ločilo od novega štarta za kolajne. Medtem ko se je svetovna smučarska elita pripravljala na zimske olimpijske igre v Lake Placidu v ameriški zvezni državi New York, v »Sibiriji« ameriške atlantske obale, si je Jugoslovan Bojan Križaj še bolj utrdil svoj položaj med velenojstri tehničnih disciplin. Povsod, kjer ga je ustavila pot bele karavane svetovnega pokala, so tekmeči govorili o njem s spoštovanjem, gledalci pa z občudovanjem. Križaj je postal pojem izdelanega sloga med vrstici tekmovalcev, ki ga je vredno posnemati, udeleženec tekem za svetovni pokal, ki mu nobena še tako poledenela strmina ni delala preglavic. Njegov močan nastavek smučni na trdih progah so mu zavidali tudi tisti, ki so se imeli za novatorje v tehničnih disciplinah alpskega smučanja.

S takim slovesom je Bojan Križaj s svojo ekipo, v kateri pa zdaj ni bil več osamljen, saj so njegovi tovaršiči, še zlasti pa Boris Strel, Jože Kuralt in Jure Franko začeli ubirati pot svojega vzornika, sedel v letalo DC-10 Jugoslovanskega aerotransporta, ki je peljal našo olimpijsko reprezentanco dogodkom v Lake Placidu naproti.

Že prvi stik z ZDA je pokazal, kakšen sloves uživa Bojan Križaj v Ameriki, kjer alpsko smučanje še daleč ni tako v časteh pri športni publiki kot v Evropi. Dnevniki in revije so bili polni slik našega reprezentanta, pozneje pa so se začele vrstiti tudi izjave. V ZDA se je večina odločila, da je trojica, ki bo odločala o vrhu boja v tehničnih disciplinah: Ingemar Stenmark — Phil Mahre — Bojan Križaj. Medtem ko je Križaj v novi uniformi jugoslovanske olimpijske reprezentance čakal na strupenem mrazu pred improviziranim štadionom na slovesnost ob začetku 13. zimskih olimpijskih iger, drugih v ameriskem mestecu Lake Placidu, so ga obstopili številni repoterji ameriške televizijske družbe NBC in kamere so za posebno oddajo beležile besede našega reprezentanta, ki so mu pripisovali tudi možnost, da v eni izmed tehničnih

adidas

disciplin lahko premaga celo velikega Ingemarja Stenmarka. Tudi sam Križaj se je zavedel, da je tega sposoben. V odgovorih je bil skromen in pogumen hkrati, pa tudi prijetno kramljajoč, tako da si je že zvečer, ko je stekla oddaja o najznamenitjših osebnostih na igrah v Lake Placidu, na mah pridobil še nove simpatije.

Skoraj ni bilo alpskega smučarja, ki ne bi bil tar-nal zastran umetnega snega, s katerim so bile pre-krite vse proge na olimpijskih bojiščih v Lake Placi-du, ki bi bil sicer brez človekove pomoči in tehnike popolnoma gol, saj zaradi hudega mraza tamkaj skoraj vso zimo 1979—80 sploh ni snežilo. Bojan pa je z nasmehom odgovarjal poročevalcem: "Mene umeten sneg prav nič ne moti. Ne umeten v ZDA prav tako pa tudi ne tisti -morski- na Jap-on-skem. Čisto vseeno mi je, kakšna je snežna podla-ga. Zame je pomembno le, da je proga dovolj strma in zahtevna. Vse drugo mi je malo mar."

To je bilo čisto res. Glede snega je bil naš repre-zentant čisto brez skrbi, pa tudi sicer je bil umirjen, saj je prav dobro vedel, da je v življenjski formi, takšni, kakršna je potrebna za velike športne do-sežke. Poln zaupanja vase je Križaj pričakoval prvo disciplino — vesleslalom, dočakal pa je nepri-jeten udarec, bronasto kolajno je izgubil tako rekoč za las.

Vendar pa to še ni bilo vse, kar je čakalo velikega slalomista Križaja. Navsezadnje v obeh disciplinah tako ni bilo zatrdno računati na kolajno. Ostal je še slalom, za katerega je bil Križaj pripravljen č'o-tankosti, ta disciplina pa je bila v resnici tisto leto tudi njegova moč.

Vse velike želje pa so se razblinile, ko je Križaj po komaj razumljivi napaki spustil vratica. O tej napaki je bilo že veliko napisanega, še več pa povedane-ga, držalo pa bo kar to, da je bil to spodrslij tekmo-valca s polnim zaupanjem vase, tolikšnim, da si je lahko privoščil slalom -na pamet-, pri čemer pa sploh ni računal, da se je traser proge odločil za ne-ritmičen izhod iz kombinacije, ki je bil usoden za našega reprezentanta, saj je računal, da bo olim-pijski slalom dopuščal maksimalno ritmično hitrost.

Ne samo Bojanu Križaju in celotnemu jugoslo-vanslalomu laboru na olimpijskih igrah v Lake Placi-du, tudi vsem drugim strokovnjakom in tekmoval-cem se je zdelo taka napaka nerazumljiva, a kaj je to pomagalo, diskvalifikacija je bila več kot očitna.

Ob tem kopicenju razočaranj na svetovnih pr-venstvih in olimpijskih igrah je bilo Bojanu Križaju tem bolj težko, ko se je začelo približevati svetovno prvenstvo v Schladmingu. Toliko večji pa je bil zato uspeh, saj je zmozel prebrst vse krize, ki so bile

Prej odličnim spoda-dom v Schladmingu je Bojan izkoristil vsak trenutek za trening

KOLOYS DINAMIK

NOVO!

POSEBNA UGODNOSTI

Novost za zbiralce samolepljivih sličic naših najboljših alpskih smučarjev v žvečilnem gumiju KOLOY'S DINAMIK!

Če želite imeti originalno vetrovko smučarske reprezentance Jugoslavije s karikaturnimi reprezentantov na hrbtni strani, o naročite po povzetju na naslov:

KOLOYS'S DINAMIK
61111 Ljubljana, p. p. 8

Cena vetrovke je 399 din. Naročite lahko otroške številke od 8 do 14 let!

Ekskluzivna prodaja vetrovk v vseh veleblagovnicah Name po vsej Sloveniji!

HP Kolinska
Kolinska

njuje ob malo obetajoči tradiciji prejšnjih tekmovalcev na najvišji svetovni ravni.

Marsikdo se ni zavedal, v kakšnem notranjem boju je moral najprej zmagati svetovni vicešampion v slalomu. To je ostalo prikrito. Vsem na oči so bile samo mojstrovine na progi, s katerimi se je Križaj dokopal do srebrne slalomske kolajne. Morda pa je publika vendarle tudi slutila drugo plast slalomske tekme in je zato tako prisrčno pozdravila uspeh Bojana Križaja.

Ta uspeh, pred njim pa seveda tudi bronasta kolajna Borisa Strelca, je naletel doma na velik odmev, na odmev tudi med običajno javnost, ki je, če lahko rečemo, sicer bolj vneta za igre z žogo. A ne samo to, jugoslovanski uspeh v Schladmingu je dobil tudi veliko publiciteto v svetovnem športnem tisku, ki tega ni jemal zgolj kot senzacijo, ampak ni štedil z izrazi pohvale.

«Modra» alpska ekipa je te pohvale tudi zaslužila. Komplimenti so bili izrečeni s privoščljivostjo, čeprav tudi s kancem grenkobe, saj je navsezadnje ta ekipa s svojima dvema najboljšima predstavnikoma vendarle kar krepko omajala pozicije veselil, ko jim je odščinila dve kolajni, na kateri jih je veliko računalo. Toda kakorkoli, komplimenti so bili izrečeni.

Svet je videl, da sta jugoslovanska reprezentanta storila to, kar je v športu najtežje. Pripravljena

Schladming 1982 — svetovno prvenstvo v alpskih disciplinah — Bojan v drugem teku z odlično vožnjo tako željeni srebrni kolajni naproti

adidas

sta bila natanko tako, da sta pokazala vrhunc forme v pravem času, tako rekoč v odločilni uri, ko so neizprosne merilne naprave pod strminami Planaja seštevale sekunde, desetinke in stotinke, ki so odločale o kolajnah.

Tekmovalnja za svetovni pokal v alpskem smučanju so težke preizkušnje. Na njih se je potrebno spopasti z vso svetovno elito. Na startu je prav gotovo prisotna tudi živčnost, ki včasih stre tudi psihično močnega tekmovalca, da ne zmore pokazati vsega tistega, kar zna in kar bi bil morda pokazal že naslednji dan. Ni lahko na tekmah za svetovni pokal. Vendar pa se te tekme vrste od začetka decembra do konca marca. Če komu spodleti danes, se lahko izkaže že jutri, ima možnost, da popravi, kar je prej izgubil. To nedvomno daje tekmovalcu dober občutek. Na tekmah, na katerih dele olimpijske kolajne ali pa odločajo o naslovih svetovnih prvakov, pa je potrebno vse sposobnosti strniti na en dan, pravzaprav na tiste odločilne trenutke, ki so najtežji in najpomembnejši.

Po svoje ni nič čudnega, če je Bojan Križaj prdrl v svetovnem pokalu že zdavnaj prej, predno je osvojil kolajno na svetovnem prvenstvu. Že leta 1976 je osvojil svojo prvo kolajno na tekmi za svetovni pokal. Prizorišče tega uspeha pa je bil Val d'Isere, francosko zimsko-športno središče, od koder so prišli velikani alpskega smučanja -trikolorov-, eden največjih smučarjev vseh časov, legendarni trikratni zmagovalac zimskih olimpijskih iger v Grenoblu leta 1968 Jean Claude Killy, sloviti sestri Marielle in Christine Goitschle ter še nekateri drugi.

Bojan Križaj je s prvo točko v svetovnem pokalu prebil magično mejo deseterice, zakaj v tistih letih so dobivali točke za svetovni pokal samo tekmovalci, ki so se uvrstili med prvih deset. Ta prva točka je bila spet prelomnica v našem alpskem smučanju, zato je bila toliko bolj vredna. Tudi trener Tone Vogrinc se je veselil z Bojanom Križajem, ki kar ni mogel verjeti, da je slednjič tudi njegovo ime zapisano poleg imen tekmovalcev, ki so se že ponasili z velikimi mednarodnimi uspehi.

«To točko velja proslaviti. Res je ena sama, vendar je prva. Prav gotovo pa ne bo ostalo samo pri tem. Kmalu jih bo še veliko več,» je povabil na majhno slavlje tedanji trener. Zvečer so sedeli za mizo vsi naši ljudje, ki so se tedaj zbrali v Val d'Isere, manjkal pa ni tudi švedski as Ingemar Stenmark, ki je zmeraj rad prisedel v družbo naših reprezentantov.

Kdo bi tisti večer mogel verjeti, da ni več daleč čas, ko bo jugoslovanska reprezentanca v Val

član
jugoslovenskega
smučarskega
sklada
od 1971. leta

d'Iseru, kjer so bili uspehi vedno prihranjeni samo najboljšim, čisto v središču pozornosti, da jo bodo slavili kot so v vsej dolgi zgodovini Val d'Isera doslej malokatero reprezentanco. To čast pa je naša ekipa tudi povsem zaslužila, zakaj v času vse večje izenačenosti so redki taki uspehi, kakršnega so tedaj doživeli naši smučarji. Kar trije so se uvrstili med prvo peterico: drugi je bil Bojan Križaj, četrta Boris Strel, peti pa Jože Kuralc.

Ves Val d'Isero je bil v znamenju jugoslovenskega zmagoslavja. Na cilju se ekipa kar ni mogla oddahnuti od nenehnega poziranja fotoreporterjem, aparati so nenehno ropotali pred nasmejanimi fanti, ki so žareli v zmagoslavju. Intervjujev ni bilo ne konca ne kraja. Vsaka podrobnost iz našega tabora je bila dopisnikom, ki se vselej v velikem številu zberejo na »Kriteriju prvega snega«, ker je pač prva velika smučarska prireditel v sezoni, dobrodošla. Tisto popoldne so se rodili v Val d'Iseru vzdevki, ki še danes marsikdaj spremljajo našo ekipo na njeni poti po svetovnih smučiščih: »Jugoslovenski val... Jugoslovenski valjar... Nova vele-slalomska šola... Lekcija iz Jugoslavije...«

Pred letošnjim svetovnim prvenstvom v Schladmingu je bil to nemara največji dan našega alpskega smučanja. Stenmačkova zmaga je bila povsem v ozadju. Vse je govorilo zgolj o velikem ekipnem uspehu Bojana Križaja, Borisa Streta in Jožeta Kuralca.

Za Bojana Križaja vsa ta gneča okoli ekipe, ves drendaj po tekmi pravzaprav ni bila nič novega. Sam je že poznal slast, ki jo občuti vsak tekmovallec, ko stopi v družbi najboljših na častni oder. Ta občutek je spoznal na prvem slalomu za svetovni

Bojan in njegov oče Peter sta po srebrni kolajni v Schladmingu obstala, si stisnila roki, z očmi pa sta si povedala vse kar usta v sreči niso mogla izgovoriti

YARDLEY BLACK LABEL

kolekcija za moške

losion pred in po britju
kolonjska voda; vsi trije preparati
tudi v spreju
Telesni dezodorans v spreju in stiku
Pena za britje v spreju in krema za
britje v tubi

...ki so drzni

...ki si upajo

Za samozavest
**YARDLEY
BLACK LABEL**
pojem moške kozmetike

...ki znajo

kozmetika 30

pokal v sezoni 1977—78, ko se je v Madonni di Campiglio uvrstil na tretje mesto. To je bil prvi zares velik uspeh Bojana Križaja, ko je po tekmi stal na odru za najboljšega poleg zmagovalca Šveda Ingemarja Stenmarka, drugouvrščenega Avstrijca Klause Heideggerja, okrog njih pa se je gnetel klobčič fotoreporterjev, ki si je prizadeval, da bi v svet čimprej poslal fotografije trojice najboljših s tega slaloma.

To je bil prvi prodor našega reprezentanta na oder, na katerem tekmovalci v zmago slavijo dvigajo smučič visoko v zrak. Namenjeno pa mu je bilo, da se bo na tem odru povzpel tudi na najvišjo stopnico. To se je zgodilo leta 1980 na najtežjem slalomu med vsemi, ki goste udeležence svetovnega pokala — v Wengnu, kjer je Križaj štiri leta prej še kot mladi, povsem neznan tekmovalac delal gnečo med zastopniki prve jakostne skupine in se uvrstil na 12. mesto.

Januarja leta 1980 je Wengen pripravil svojo vsakoletno prireditev za lauberhornsko lovorniko še posebej skrbno. Kako tudi ne, saj se je ta švicarski kraj, ki kot orlovsko gnezdo visi v strminah nad dolino, pripravil na 50-letnico svoje tekmovalne prireditve.

V slovesnem razpoloženju zlatega wengenskega jubileja se je v hladnem nedeljskem jutru, v katerem so vztrajali ob progi samo za smučanje najbolj zagreti gledalci, začela prva Križajeva zmaga na tekmah za svetovni pokal in z njo prvi največji uspeh našega alpskega smučanja v okviru tega tekmovanja, ki je tako zaslovelo in povzdignilo alpsko smučanje.

Wengenska slalomska strmina je bila kot naročena za našega šampiona, ki je imel tudi ugodno startno številko šest, s katero je lahko kontroliral svoje najbolj nevarne tekmece, zlasti pa velikega Ingemarja Stenmarka, ki je že pred tekmo napovedal, da se ta dan utegne Bojanu nasmehniti prva zrhaga v tekmah za svetovni pokal. Čisto resno je povedal v svojem krogu: »Občutek imam, da bo danes zmagal Bojan.«

In tako se je tudi zgodilo. Oba nasprotnika, ki sta ta dan začutila, da bosta obračunavala med seboj, sta bila na prvi progi izvrstna, deset stotink sekunde prednosti pa si je vendarle prabil Križaj, ki je nekoliko manj kot švedski as spoštoval strmo in ledeno wengensko slalomišče. To seveda še ni bilo dovolj za zmago, zakaj znano je, da zna Stenmark na drugi progi nadomestiti tudi vse tisto, kar se zdi izgubljeno.

Tudi tokrat je Ingemar Stenmark poiskoval vse, da bi se otresel drugega mesta. To se mu je prej že

tolikokrat posređilo, da je postal legenda mojstra drugega teka. Njegovi »sanjski teki« so že postali atrakcija slalomskih in veleslalomskih tekem po vsem svetu. Bilo je že videti, kot da jih Šved uprizarja namenoma, da bi tako vzbudil več zanimanja. Na wengenski progi pa sl tudi Stenmark ni mogel privoščiti »sanjskega teka«, teren je preveč zahrbtnen za tako avanturo, kakršnih je bil Stenmark še kako vajen. Drugega mu ni preostalo, kot da se je odločil za natančno smuko med vratci, pa še to je nenehno spremljalo tveganje. Takšna je pač ta proga, ki strogo selekcionira celo mojstra med mojstri.

Spet sta oba nasprotnika dala vse od sebe, kar sta bila sposobna v tisti pičli minuti. In spet je bil hitrejši Križaj. Tokrat za borih sedem stotink sekunde, kar pa je ob prednosti s prve proge naneslo skupaj sedemnajst stotink sekunde.

To je bil dvoboj dveh slalomskih velikánov. Kdo bi lahko pričakoval, da ga bosta ponovila čez dve leti na tekmi za naslov svetovnega prvaka, toda kdor je videl ta njun prvi zares enakopraven dvoboj, je pozneje lahko samo pritrđil, da se je izkazala resnica s tem, da sta odločala o zlati kolajni leta 1982 prav ta wengenska nasprotnika.

V Wengnu leta 1980 Bojan Križaj ne bi smel tudi z ocesom treniti, če bi ga bil premagal Stenmark, zakaj dvoboj je bil v resnici enakovreden. Odločale so stotinke. Prav tako pa bi se lahko obrnila sreča v prid našemu reprezentantu v velikem dvoboju za naslov svetovnega slalomskega prvaka v Schladmingu.

Bojan Križaj pa je v Wengnu tudi naslednje leto še enkrat demonstriral svojo veliko kakovostno raven, svoj šampionski slalom, kakršnega pa ne zmore na vseh progah. Kolikokrat je Križaj že odkrito priznal: »Tega preprosto ne zmorem.« Kadar

Nepregledna množica ljubiteljev smučanja iz bližnjega rojstnega Bojanovega Tržiča in iz drugih krajev Slovenije je pričakala svojega junaka na mejnem prehodu na Ljubelju, ko se je vrnil iz Schladminga

tekmuje na progah, ki mu ne ustrezajo, se ne pritožuje, ampak kar odkrito pove: »Tega ne znam.« Toda v Wengnu Križaj vedno zna. To je proga, na kateri zna izkoristiti svoje najmočnejše orožje. Zanj mnogi pravijo, da mu med veleslalomskimi ali slalomskimi vratci včasih zmanjka poguma, vendar pa to ni res, zakaj, komur bi na slalomski progi v Wengnu zmanjkalo poguma, ne more računati niti na uvrstitev med prvo deseterico, kaj šele na zmago.

Zmago pa je Bojan Križaj v Wengnu ponovil tudi naslednje leto. Še enkrat se je leta 1981 vpisal v zlato knjigo Lauberhorna. Drugič po svoje še bolj učinkovito kot prvokrat, saj je povsem demantiral že ustaljeno mnenje, da na progi ne zmore odločilnega napada. Tudi njemu, »umirjenemu« tekmovalcu, je uspel tek, o kakršnem sanja vsak smučar, če si že na prvi progi ne zagotovi dobrega odskočnega položaja za nadaljevanje.

Z desetega mesta, ki ni več obetaj kaj prida, se je Bojan Križaj prebil prav na vrh, k drugi zaporedni zmagi v wengenskem slalomu. Potrdil je prvo zmago in se vnovič vpisal v zlato knjigo lauberhorskkih prireditiv, v kateri je zelo malo tekmovalcev, ki so dvakrat zapored zmagali v slalomski tekmi.

Ti zmagi sta prav gotovo po svoje kalili Križajevo srebrno kolajno na svetovnem prvenstvu v Schladmingu, s katero je dosegel doslej največji uspeh našega smučanja, ki se je že zgodaj priključilo tekman na najvišji ravni — olimpijskim igram in svetovnim prvenstvom, a je zaman čakalo na kolajno vse do letošnjega februarja, ko sta bila na svetovnem prvenstvu v Schladmingu počaščena Bojan Križaj in Boris Strel.

Zmagoslavje v Schladmingu — večna tekmeča Ingemar in Bojan z ramo ob rami, toda oba zadovoljna. Šved je dobil kolajno, ki jo je napovedoval, Jugoslovčan kolajno, ki si jo je tako želel.

MOŠKI SLALOM — SCHLADMING 82

PRVI TEK:

Rezultati po 33 vratacih

1. Stenmark	25'15
2. Fjællberg	-0,22
3. Križaj	-0,30
4. De Chiesa	-0,35
5. Gruber	-0,46
6. Mally	+0,48
7. P. Mahre	-0,55
8. Steiner	-0,61
9. Ortainski	-0,66
10. Gaspoz	-0,70

DRUGI TEK:

Rezultati po 33. vratacih

1. Stenmark	26'45
2. Gruber	-0,45
3. Križaj	-0,61
4. Gaspoz	-0,61
5. Strand	-0,75
6. De Chiesa	-0,77
7. Fjællberg	-0,82
8. Mally	-0,94
9. Skajem	-1,01
10. Halsnes	-1,14

Rezultati med 33. in 67. vrataci

1. Stenmark	26'93
2. Križaj	-0,01
3. Gaspoz	-0,11
4. P. Mahre	-0,13
5. De Chiesa	-0,16
6. Gros	-0,24
7. Fjællberg	-0,33
8. S. Mahre	-0,66
9. Mally	-0,72
10. Strand	-0,75

Rezultati med 33. in 69. vrataci

1. Fjællberg	29'44
2. Gaspoz	-0,02
3. Križaj	-0,03
4. De Chiesa	-0,14
5. Skajem	-0,44
6. Gros	-0,45
7. Stenmark	-0,53
8. Mally	-0,99
9. Andrejjev	-1,01
10. Kahwa	-1,11

Tekmovalac	Država	1. tek	2. tek	Skupno	Smučl	Čevlji	Vezi
1. Stenmark	Švedska	52.08	56.40	1.48,48	Elan	Caber	Marker
2. Križaj	Jugoslavija	52.39	56.51	1.48,90	Elan	S. Marco	Marker
3. Fjællberg	Švedska	52.63	56.69	1.49,32	Rossi-gnol	Lange	Marker
4. De Chiesa	Italija	52.59	56.78	1.49,37	Fischer	Dolomite	Look
5. Gaspoz	Švica	52.89	56.62	1.49,51	Rossi-gnol	Nordica	Salamon
6. Gros	Italija	53.19	57.49	1.50,68	Rossi-gnol	Dolomite	Look
7. Mally	Italija	53.28	57.80	1.51,08	Maxel	Lange	Salamon
8. Gruber	Avstrija	53.67	57.51	1.51,18	Atomic	Dachstein	Tyrolija
9. Skajem	Norveška	54.46	57.32	1.51,78	Atomic	Dynastar	Tyrolija
10. Andrejjev	SZ	54.44	58.18	1.52,60	Lange	Lange	Salamon

ERGOVIT®

novi naboj energije!

ERGOVIT potrebujete iz več razlogov:

- Ergovit vsebuje glukozo — grozdni sladkor, zato ga priporočamo športnikom in vsem pri večjih fizičnih in psihičnih naporih
- Ergovit vsebuje vitamin C
- Ergovit je oplemeniten s sadnimi aromami — pomaranča, limona in ananas — zato je tudi okusen in osvežujoč bombon.